



Ukraine NOW ^{ua}

ЕТИКА • ЕСТЕТИКА

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНИЙ КУРС



**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

*До 100-річчя
Національного фармацевтичного університету*

ЕТИКА. ЕСТЕТИКА

Кредитно-модульний курс

Навчальний посібник
для студентів закладів вищої освіти

*За редакцією доктора філософських наук,
професора К.А. Іванової*

Харків
НФаУ
«Золоті сторінки»
2019

УДК 17.11.852(075.8)

Е 89

Колектив авторів:

К.А. Іванова — доктор філософських наук, професор — заг. ред.,
теми 1; 10;

Я.В. Балабай — кандидат історичних наук, доцент — теми 1; 3;

О.М. Кулакова — кандидат культурології, доцент — теми 4; 9;

Г.О. Хіріна — кандидат історичних наук, доцент — теми 7; 8;

А.П. Лантух — кандидат філософських наук, доцент — теми 2; 5;

А.О. Савченко — тема 6.

Рецензенти:

І.З. Держко, доктор філософських наук, професор Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького;

О.П. Проценко, доктор філософських наук, професор Харківського національного університету будівництва та архітектури;

А.П. Артеменко, доктор філософських наук, професор Харківської державної академії культури.

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист 1/11-23.2-82 від 03.07.2019 р.)*

Е 89 **Етика.** Естетика. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / К.А. Іванова, Я.В. Балабай, О.М. Кулакова та ін. ; за ред. К.А. Іванової. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2019. — 316 с.

ISBN 978-966-615-570-5

ISBN 978-966-400-519-4

У навчальному посібнику дається системний аналіз головних проблем етики та естетики. Етичне та естетичне знання структуроване та показане в єдності з філософією. Характеризуються основні етичні та естетичні категорії. Мораль розглядається як особливе соціальне явище, соціальний інститут і зміст духовного життя. Проаналізована професійна етика фармацевтичних працівників, освітлені основні проблеми сучасної біоетики. Дана розгорнута характеристика історії формування естетики як науки. Всебічно проаналізоване мистецтво як складне соціальне явище.

Для студентів закладів вищої освіти медико-фармацевтичного профілю, викладачів та широкого кола читачів.

УДК 17.11.852(075.8)

ISBN 978-966-615-570-5
ISBN 978-966-400-519-4

© Національний фармацевтичний університет, 2019
© К.А. Іванова, Я.В. Балабай, О.М. Кулакова, Г.О. Хіріна,
А.П. Лантух, 2019

ЗМІСТ

| | |
|---|-----|
| ПЕРЕДМОВА | 5 |
| ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЕТИКА | |
| Тема 1. Етика як наука | 7 |
| 1. Загальне поняття етики і моралі | 7 |
| 2. Репрезентація історії етичної думки | 15 |
| Тема 2. Теоретичні проблеми етики | 37 |
| 1. Моральна свідомість | 37 |
| 2. Проблема добра і зла | 54 |
| 3. Моральний компонент культури | 59 |
| 4. Етика і моральна оцінка дійсності | 64 |
| 5. Моральні цінності | 66 |
| 6. Етика як практична філософія | 73 |
| Тема 3. Нормативні зразки особистості | 92 |
| 1. Поняття про нормативний зразок. Моральний ідеал | 92 |
| 2. Конфуціанський традиціоналізм | 93 |
| 3. Аскетизм | 95 |
| 4. Гедонізм і евдемонізм | 99 |
| 5. Ригоризм | 102 |
| 6. Утилітаризм | 105 |
| 7. Конформізм | 107 |
| Тема 4. Професійна етика. Етика фармацевта | 109 |
| 1. Професійна етика як прикладна галузь філософської науки етики | 109 |
| 2. Професійний обов'язок. Професійна відповідальність | 114 |
| 3. Принципи корпоративної культури | 116 |
| 4. Види професійної етики | 118 |
| 5. Етика фармацевта | 119 |
| 6. Еволюція професійних кодексів і корпоративної моралі. Етичний кодекс фармацевта | 123 |

| | |
|--|-----|
| Тема 5. Медична етика й актуальні проблеми біоетики..... | 134 |
| 1. Медична етика: поняття, принципи, теорія..... | 134 |
| 2. Етика, медицина, суспільство — модус взаємодії..... | 138 |
| 3. Актуальні проблеми біоетики..... | 149 |
| Тема 6. Етикет: історичні традиції й сучасність..... | 159 |
| 1. Історія виникнення етикету..... | 160 |
| 2. Традиції й особливості сучасного етикету..... | 169 |

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЕСТЕТИКА

| | |
|---|-----|
| Тема 7. Сутність і специфіка естетики. | |
| Історія формування естетичних знань..... | 178 |
| 1. Сутність, специфіка та предмет естетики..... | 178 |
| 2. Історія формування естетичних знань..... | 182 |
| Тема 8. Основні естетичні категорії..... | 224 |
| 1. Естетичне — мегакатегорія естетики..... | 224 |
| 2. Прекрасне та потворне..... | 225 |
| 3. Піднесене та низьке..... | 234 |
| 4. Трагічне, жахливе та комічне..... | 240 |
| Тема 9. Естетичне засвоєння дійсності..... | 253 |
| 1. Естетична свідомість..... | 253 |
| 2. Естетична діяльність..... | 258 |
| Тема 10. Естетичні основи мистецтва й історичні тенденції його розвитку..... | 263 |
| 1. Сутність мистецтва і художній образ. Соціальні функції мистецтва..... | 263 |
| 2. Види мистецтва та їх класифікація..... | 269 |
| 3. Творчий процес у мистецтві..... | 270 |
| 4. Основні тенденції історичного розвитку мистецтва..... | 279 |

ДОДАТКИ

| | |
|--------------------|-----|
| Глосарій..... | 292 |
| Список джерел..... | 312 |

Навчальне видання

Іванова Каріна Андріївна
Балабай Яна Володимирівна
Кулакова Оксана Миколаївна
Хіріна Ганна Олександрівна
Лантух Алла Павлівна
Савченко Альона Олександрівна

ЕТИКА. ЕСТЕТИКА

Кредитно-модульний курс

Навчальний посібник
для студентів закладів вищої освіти

*За редакцією доктора філософських наук,
професора К.А. Іванової*

Коректор *Тетяна Поливана*
Комп'ютерне верстання *Костянтина Ольховського*
Оформлення обкладинки *Сергія Нурахметова*

Формат 60 × 84/16. Ум. друк. арк. 18,37. Тираж 300 пр. Зам. №1596.

Національний фармацевтичний університет
вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3420 від 11.03.2009 р.

ТОВ «Золоті сторінки»
вул. Маршала Бажанова, 28, м. Харків, 61002
Тел./факс (057) 701-0-701
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №276 від 12.12.2000 р.